

L'anàlisi d'una pintura compromesa

Procediment

UNA PINTURA COMPROMESA és un vehicle de transmissió d'idees. Sembla que la finalitat principal de la pintura és la funció estètica: representar la bellesa seguint uns principis artístics. Al llarg de la història, però, l'art pictòric ha anat assumint altres funcions: màgiques, didàctiques i també ideològiques. Aquesta darrera funció ha fet de la pintura una eina de compromís social i polític.

ANALITZA

1 Observa atentament aquesta pintura:

2 Busca'n informació i fes-ne la fitxa tècnica:

- Títol: *Guernica*.
- Autor: Pablo Picasso.
- Data d'execució: 1937 (1 de maig-4 de juny).
- Localització: Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia (Madrid).
- Dades tècniques: Oli sobre llenç (351 x 782 cm).

3 Situa el quadre en el context en què es va pintar.

La pintura va ser encarregada pel govern de la Segona República amb la intenció de ser exposada al Pavelló Espanyol durant l'Exposició Internacional de París l'any 1937. Testimoni fidel d'una època i d'unes circumstàncies dramàtiques —la Guerra Civil Espanyola—, la notícia del bombardeig aeri de la ciutat basca de Gernika per la legió Còndor alemanya, amb el consentiment del comandament franquista, va causar l'horror i la indignació de Picasso i va inspirar l'escena que va representar. L'episodi tràgic va omplir les pàgines de la premsa mundial i la devastació de la ciutat, un acte d'intencionada crueltat contra la població civil a la rereguarda, va ser presentada com a símbol de la barbàrie franquista.

4 Fes una descripció del quadre.

L'obra presenta una escena tràgica: la destrucció i el dolor per la guerra. Els personatges representen un patiment extrem: la mort i la devastació envolta les dones, que criden i gesticulen, com a víctimes innocents que són, el militar caigut en la defensa i, fins i tot, els animals, aliens a la barbàrie humana.

5 Fes una anàlisi formal del quadre.

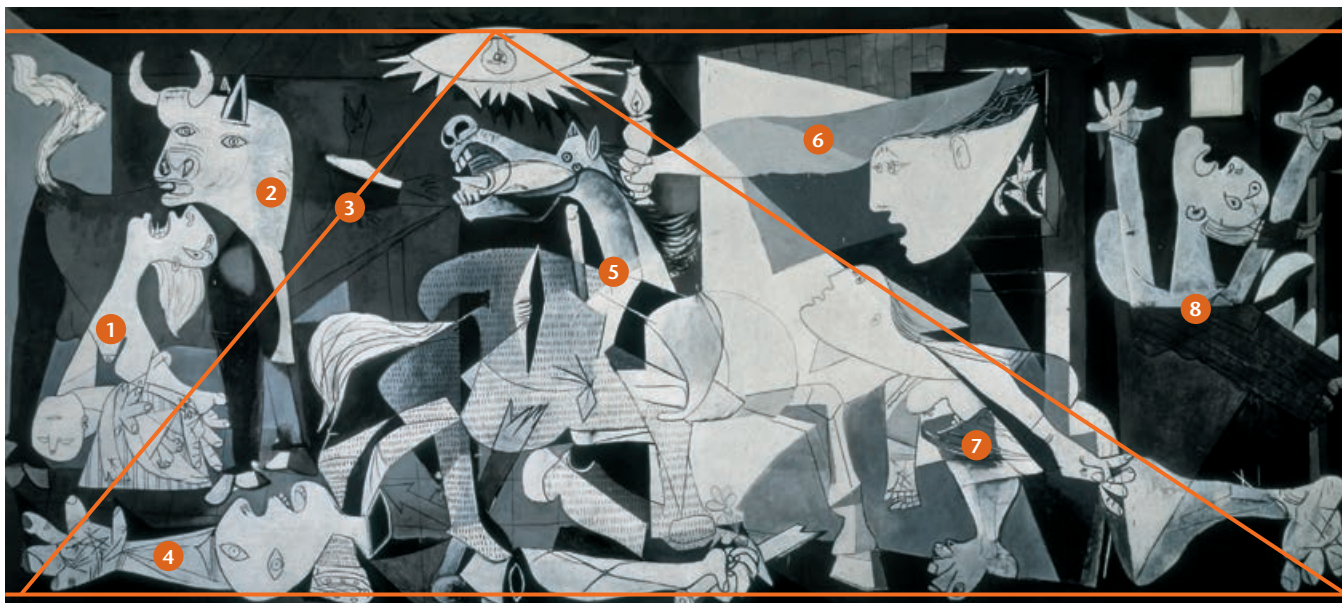
- **La composició.** L'esquema compositiu és senzill i clàssic: una estructura triangular continguda en un rectangle, com si es tractés del fris del frontó d'un temple de la Grècia clàssica —fins i tot, sovint s'assenyala la semblança de la composició amb la del frontó occidental del temple de Zeus a Olímpia.
- **El color.** La sobrietat cromàtica és el tret més distintiu. Pràcticament es pot parlar de monocromia: blancs, negres, grisos i algun toc de sèpia. La tonalitat dominant és la grisa, que ens recorda les fotografies dels diaris, pels quals el pintor es va assabentar del succés tràgic.
- **L'estil.** Tots els estils pictòrics que el pintor va fer servir anteriorment —realisme, cubisme, surrealisme, expressionisme— conflueixen en una obra singular d'estil únic.

6 Fes una interpretació del significat del quadre.

Hi ha moltes interpretacions de l'obra. No obstant això, és evident la voluntat de sobrepassar l'anècdota, de descontextualitzar-la i elevar el fet històric a la categoria de símbol. Així, el *Guernica* esdevé un símbol universal de l'horror i de la pietat que provoquen la visió d'una humanitat devastada per la violència de la guerra. És un al·legat contra la barbàrie i el terror.

7 Fes una anàlisi de la iconografia del quadre.

1 La dona amb el fill mort. És la màxima personificació del dolor. El seu model iconogràfic és la *Pietat*.

2 El brau. Sovint s'ha vinculat amb el feixisme, però l'expressió d'atordiment el presenta com una víctima més. Com a única figura que mira l'espectador, també podria ser el mateix artista.

3 L'ocell. Possiblement un colom ferit, se sol interpretar com el símbol d'una pau trencada.

4 El guerrer. Representa el soldat caigut en combat, amb el cos esquartrat, l'espasa trencada a la mà i una flor, símbol potser de l'esperança.

5 El cavall. És un animal adolorit, llancejat i banyegat —com en les curses de braus— i agonitzant. S'associa amb les víctimes innocents de la guerra.

6 La dona del quinqué. Representa la humanitat que assisteix, impotent, al dolor i la destrucció. Amb el braç estès, il·lumina l'escena i ens recorda la necessitat de fer difusió dels fets.

7 La dona mig agenollada. S'interpreta com la població civil que, indefensa, fuig de la devastació.

8 La dona envoltada de flames. Representa el dolor de les víctimes. Es relaciona amb la figura central d'*Els afusellaments del 3 de maig*, de Goya.

APLICA-HO

1 Fes l'anàlisi d'aquesta pintura a partir de l'esquema anterior:

L'home controlador de l'Univers (1934), de Diego Rivera